

Центр аналізу публічних фінансів
та публічного управління
при Київській школі економіки

KSE

Kyiv
School of
Economics

МОНІТОРИНГ ГРОМАД – ЧЕРВЕНЬ 2026

Автори:

KSE Institute: Юлія Маркуц, Андрій Дарковіч, Владислав Шиманський

KSE University: Тетяна Лукеря

ДЖЕРЕЛО: UNSPLASH

ЗМІСТ

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ	2
РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ГРОМАД: ЩО НОВОГО?	3
ФІНАНСОВИЙ СТАН У РЕГІОНАХ: ТЕНДЕНЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	5
БЕЗПЕКОВА СИТУАЦІЯ В ГРОМАДАХ: СТАН І ДИНАМІКА	9
СПІВРОБІТНИЦТВО ГРОМАД	15
МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	15
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	16

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

У червні ухвалили низку державних рішень, які розширюють практичні можливості громад із залучення фінансування, управління інвестиціями, бюджетного планування, житлової політики та міської мобільності. Водночас зростають і вимоги до інституційної спроможності громад, адже доступ до державної підтримки дедалі більше пов'язується з якістю стратегічного планування, підготовки інвестиційних проєктів, їхньою відповідністю державним пріоритетам та використанням нових цифрових інструментів управління публічними інвестиціями. Важливими віхами стали початок нового циклу середньострокового бюджетного планування, завершення законодавчого процесу зі стимулювання залучення міжнародної технічної допомоги та виділення додаткової дотації місцевим бюджетам. Відкриття переговорів про вступ України до ЄС за Кластером 1 означає подальше наближення системи місцевого врядування до європейських стандартів, насамперед у сферах державних закупівель, фінансового контролю та управління публічними фінансами. Паралельно держава продовжує формувати комплексну систему житлової підтримки внутрішньо переміщених осіб за рахунок придбання ними власного житла та створення громадами фонду тимчасового житла. Крім того, закладаються правові передумови для розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері регулювання персонального легкого електротранспорту.

Фінансова ситуація місцевих бюджетів у червні залишалася позитивною: власні доходи продовжували зростати темпами, що суттєво перевищували інфляцію. Зростали й обсяги більшості міжбюджетних трансфертів. Основним драйвером зростання залишався податок на доходи фізичних осіб. Тому зберігається залежність місцевих бюджетів від динаміки ринку праці та державних рішень з оплати праці, індексації податкової бази й ставок окремих податків. Зростали також надходження плати за землю, акцизного та єдиного податку. Попри загальне збільшення обсягів міжбюджетних трансфертів, додаткова дотація для громад, що зазнали негативного впливу війни, надалі скорочувалася, тоді як обсяги реверсної дотації зростали.

У червні безпекове навантаження на громади й далі зростало, а повітряні атаки остаточно стали головним фактором ризику для більшості територій України. Кількість обстрілів досягла найвищого рівня за весь період спостережень, тоді як кількість уражень цивільної інфраструктури залишилася близькою до рекордних показників попереднього місяця. Найбільших втрат і надалі зазнають прифронтові громади, однак стрімке поширення дронів і ракетних ударів означає, що безпекові ризики дедалі частіше виходять далеко за межі лінії фронту та охоплюють великі міста й тиллові території. Найбільше руйнувань традиційно припадає на житловий фонд, що створює для органів місцевого самоврядування значне додаткове навантаження, пов'язане з ліквідацією наслідків атак, підтримкою постраждалих мешканців і відновленням базових послуг. Тому безпекова готовність, кризове управління та швидке відновлення інфраструктури мають ставати невід'ємною складовою роботи всіх громад.

Міжмуніципальне співробітництво дедалі частіше використовувалося не лише для спільного надання окремих послуг, а й як інструмент адаптації громад до довгострокових викликів війни та розвитку територій. На відміну від попередніх місяців, виросла частка спільних проєктів, які охоплювали ремонт і створення інфраструктури, забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, розвиток комунальних сервісів та покращення доступності адміністративних послуг. Співробітництво залишається важливим механізмом підтримки громад, що найбільше постраждали від війни, дозволяючи їм використовувати ресурси та інфраструктуру партнерів у безпечніших регіонах. Окремі договори орієнтуються на спільний розвиток територій, що свідчить про поступове розширення ролі міжмуніципального співробітництва від інструменту реагування на кризу до механізму довгострокового розвитку громад.

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ГРОМАД: ЩО НОВОГО?

Україна розпочинає переговори з Європейським Союзом за Кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС», що передбачає подальше наближення правил функціонування органів місцевого самоврядування до європейських стандартів. 15 червня 27 держав-членів ЄС одностайно підтримали відкриття переговорів за першим кластером. Серед його ключових напрямів – державні закупівлі, статистика, фінансовий контроль, функціонування демократичних інституцій та реформа державного управління, які безпосередньо впливатимуть на діяльність органів місцевого самоврядування. Для громад це означає поступове впровадження нових підходів до управління публічними фінансами, закупівлями, збору та використання статистичних даних, а також посилення вимог до прозорості, підзвітності та якості місцевого врядування.

Уряд ухвалив Бюджетну декларацію на 2027-2029 роки, в якій заклав прогноз зростання фінансових ресурсів місцевих бюджетів на 11–12% щороку. Прогнозований обсяг доходів місцевих бюджетів становить 724,9 млрд грн у 2027 році, 812,8 млрд грн у 2028 році та 905,6 млрд грн у 2029 році, тоді як частка міжбюджетних трансфертів у загальному обсязі їхнього фінансового ресурсу поступово скорочуватиметься з 28,4% до 27,7%. Базовий сценарій Декларації ґрунтується на припущенні про суттєве покращення безпекової ситуації вже з 2027 року, тоді як альтернативний сценарій враховує продовження повномасштабної війни та повільніше відновлення економіки. Водночас документ зберігає чинні підходи до розподілу податку на доходи фізичних осіб, зокрема спрямування ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців до державного бюджету та відновлення перерахування до держбюджету 4% ПДФО. Попри визначення загальних обсягів міжбюджетних трансфертів, нерозподілення освітньої субвенції на середньостроковий період суттєво обмежує можливості громад для якісного трирічного бюджетного планування.

Управління публічними інвестиціями в Україні поступово переходитиме до єдиної цифрової екосистеми, що змінить підходи до планування, фінансування та моніторингу проєктів розвитку. Уряд схвалив Концепцію розбудови Єдиної цифрової екосистеми управління публічними інвестиціями та план заходів на 2026–2028 роки. Документ передбачає інтеграцію ключових державних інформаційних систем, зокрема DREAM, LOGICA, казначейських, бюджетних та закупівельних платформ, для супроводу повного інвестиційного циклу – від планування й добору проєктів до їх реалізації, моніторингу та оцінки результатів. Реалізація Концепції є складовою реформи управління публічними інвестиціями та одним із зобов'язань України перед ЄС. Для громад це означає, що доступ до державного фінансування дедалі більше залежатиме від якості підготовки проєктів і здатності працювати з новими цифровими інструментами. Успішність реформи значною мірою залежатиме від цифрової спроможності громад, ефективності інтеграції інформаційних систем та належної якості даних, що використовуватимуться для відбору й моніторингу проєктів.

У Середньостроковому плані пріоритетних публічних інвестицій на 2027–2029 роки із загальним обсягом фінансування 270,9 млрд грн Уряд визначив 18 пріоритетних галузей, які одержать державну підтримку. Громадам варто звертати увагу на ці пріоритети під час свого стратегічного планування та підготовки інвестиційних проєктів, оскільки державне фінансування надаватиметься лише проєктам, що відповідають визначеним напрямам і включені до Єдиного проєктного портфеля публічних інвестицій. План охоплює освіту, транспорт, охорону здоров'я, енергетику,

муніципальну інфраструктуру, соціальну сферу, протимінну діяльність і цифрову трансформацію, а також визначає наскрізні пріоритети — енергоефективність, цифровізацію, адаптацію до зміни клімату, гендерну рівність і безбар'єрність. Значна частина фінансування передбачається за рахунок міжнародної підтримки. Водночас очікується висока конкуренція за доступ до інвестиційних ресурсів, що підвищує значення якісної підготовки проєктів та інституційної спроможності.

Уряд додатково спрямував 6,6 млрд грн на підтримку фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах зростання видатків, що має допомогти громадам профінансувати виплату підвищених із 1 січня 2026 року посадових окладів працівникам бюджетної сфери. Додаткова дотація не має жорсткого цільового призначення, тому, відповідно до [Порядку № 80](#), громади можуть використовувати її і для покриття інших необхідних видатків. Це надає органам місцевого самоврядування більшу гнучкість у реагуванні на поточні бюджетні виклики.

З 23 вересня громади зможуть використовувати кошти міжнародних програм і грантів для доплат посадовим особам місцевого самоврядування, які залучені до підготовки та реалізації міжнародних проєктів. У червні Президент України підписав відповідний [закон](#). Документ визначає міжнародну технічну допомогу одним із джерел формування фонду оплати праці та передбачає, що порядок здійснення таких виплат затверджуватимуть місцеві ради на основі типового порядку Кабінету Міністрів України. До набрання законом чинності Уряд має розробити й затвердити необхідні підзаконні акти. Важливо, що новий механізм збережеться і після введення в дію Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування», що означатиме додаткові стимули та можливості для громад залучати міжнародну технічну допомогу.

Громади отримали новий механізм формування фонду тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб, а держава продовжує розширювати інструменти їх житлової підтримки. У червні створено [передумови](#) для інтеграції програми «Житло для ВПО з ТОТ» із програмою доступної іпотеки «ЄОселя», що в перспективі дозволить використовувати житловий ваучер як перший внесок за іпотечним кредитом. Втім, повноцінний запуск цього механізму потребує внесення змін до [законодавства](#) у сфері іпотеки. Паралельно Уряд [затвердив](#) порядок реалізації експериментального проєкту, який дозволяє громадам за рахунок державної субвенції купувати житло в сільській місцевості для формування фонду тимчасового житла для ВПО. Проєкт поширюється на ВПО, які перемістилися з тимчасово окупованих територій або територій, де ведуться чи велися бойові дії, та відповідають визначеним майновим критеріям. Пріоритетне право на отримання такого житла матимуть найбільш вразливі категорії переселенців, зокрема багатодітні сім'ї, особи з інвалідністю, діти-сироти та особи старшого віку. Таким чином, поряд із розвитком механізмів підтримки придбання власного житла, громади отримують новий інструмент забезпечення тимчасовим житлом найбільш вразливих категорій переселенців. Масштабування експериментального проєкту залежатиме від результатів його реалізації та наявності державного фінансування.

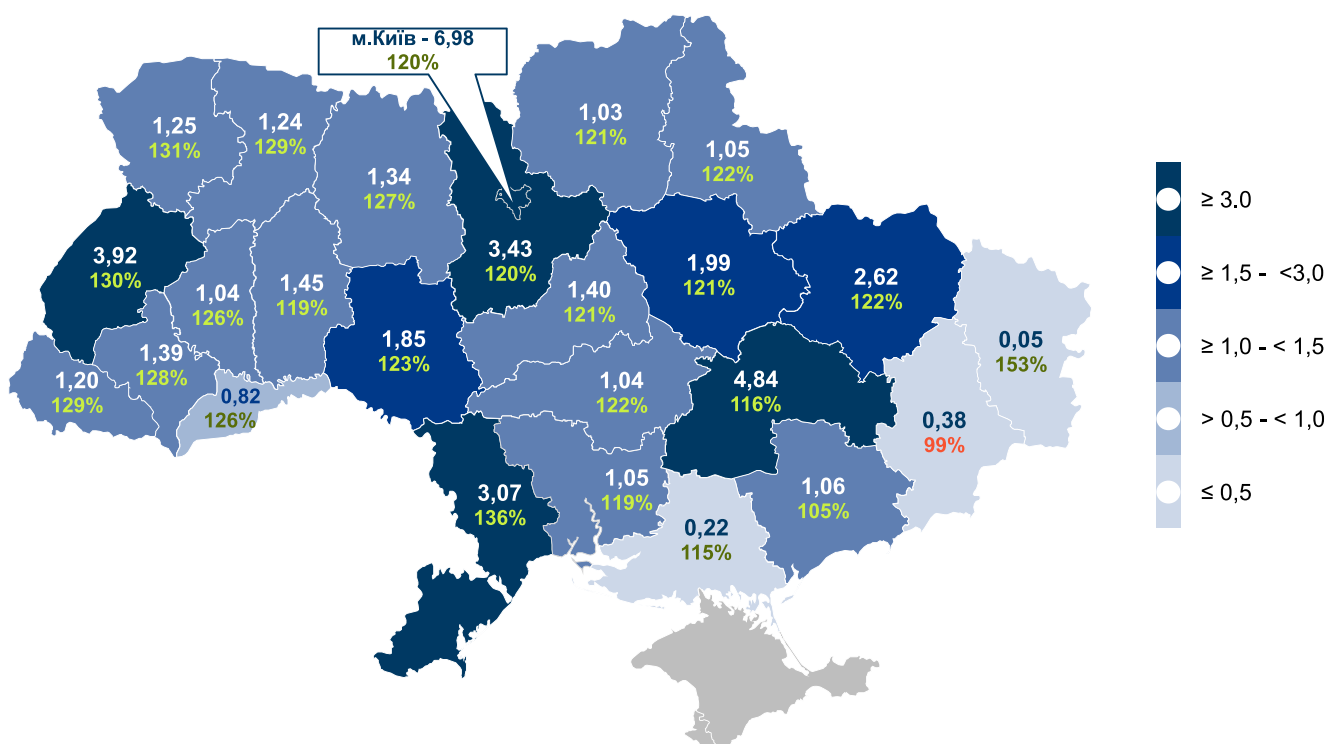
Громади можуть отримати нові повноваження з регулювання використання персонального легкого електротранспорту. У червні парламентський комітет рекомендував Верховній Раді ухвалити [законопроект](#), який визначає правовий статус користувачів електросамокатів, моноколів та інших легких електричних транспортних засобів як учасників дорожнього руху, встановлює базові правила їх використання та відповідальність за порушення. Документ надає органам місцевого самоврядування право визначати території, де рух такого транспорту буде дозволений, обмежений або заборонений. У разі ухвалення закону та внесення відповідних змін до Правил дорожнього руху громади отримають додатковий інструмент управління міською мобільністю та безпекою дорожнього руху.

ФІНАНСОВИЙ СТАН У РЕГІОНАХ: ТЕНДЕНЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ¹

За червень 2026 року порівняно з червнем 2025 року доходи загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) виросли на 22,5%, що в 3,1 раза перевищує індекс інфляції – 7,2% (червень 2026 до червня 2025). На 1 липня надходження становили 45,7 млрд грн. Темпи приросту доходів (без трансфертів) місцевих бюджетів (громад, районів та областей) у 14 областях перевищували середній показник по Україні.

РИСУНОК 1.

Надходження до загального фонду (без трансфертів) у червні 2026 (млрд грн) та темп їхнього зростання до червня 2025, %

Джерело: Мінфін, OpenBudget

ПДФО традиційно становить найбільшу частку в структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів (без трансфертів) – 70,0%. Обсяг надходжень цього податку за червень 2026 року становив 32,0 млрд грн (+24,0% р/р). Передусім це пов'язано зі зростанням середньої заробітної плати: згідно з даними work.ua, середня зарплата за червня 2025 року по червень 2026 року виросла на 20% (з 25 000 грн до 30 000 грн).

У червні другим за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є надходження плати за землю (9,2% доходів) в обсязі 4,2 млрд грн (+13,7%). Зростання відбулося за рахунок підвищення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земельної ділянки. За інформацією [ДПС](https://dps.gov.ua), цей коефіцієнт у 2026 році (за 2025 рік) становить 1,08. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації є базою оподаткування земельним податком та нарахування орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності і використовується для розрахунку плати за землю.

¹ Розділ підготовлено в межах єдиного аналізу тенденцій місцевих бюджетів, який викладено у продуктах KSE Institute «Бюджетний барометр» та «Моніторинг громад».

Третім за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є акцизний податок (із часткою 7,4%), надходження від якого виросли на 20,8% р/р (до 3,4 млрд грн). Збільшення надходжень відбулося головним чином через підвищення ставок акцизного податку з початку року, зростання роздрібних цін на алкоголь і тютюнові вироби, а також ефективним адмініструванням податків.

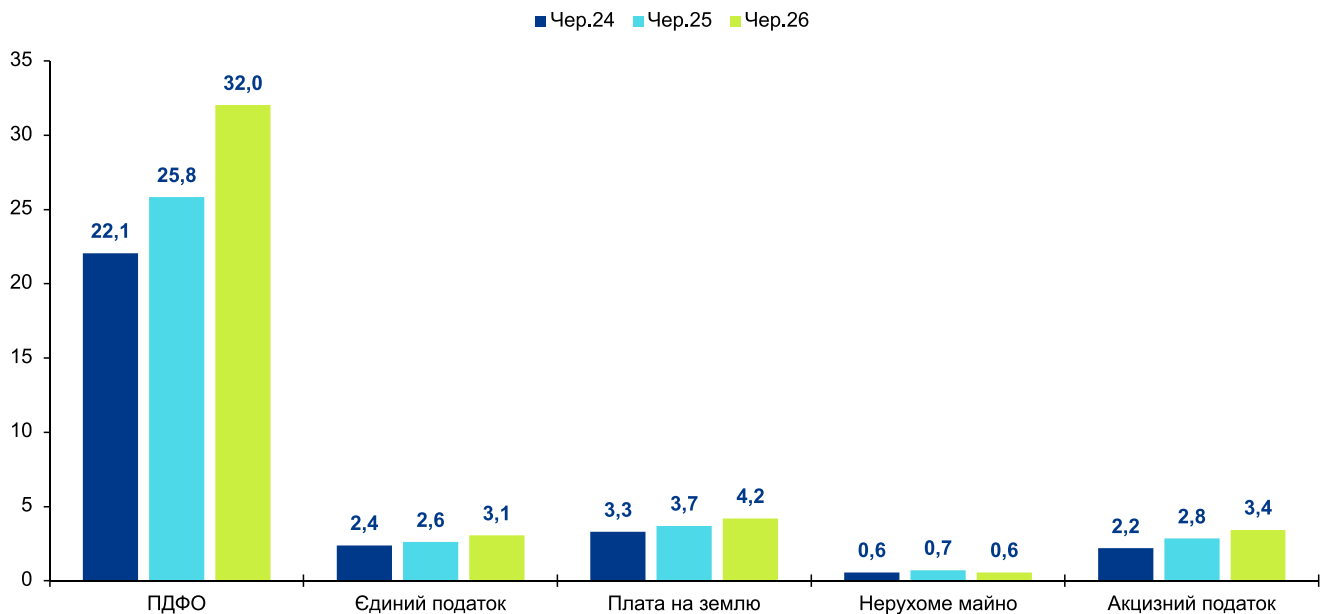
Єдиного податку надійшло 3,1 млрд грн (+16,5%). Зростання пов'язане зі збільшенням обсягів виручки ФОП III групи (через зростання цін на товари та послуги) та відповідно більших податкових відрахувань до місцевих бюджетів, а також із підвищенням мінімальної заробітної плати на 8,1%, а прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 9,9% (01.01.2026 до 01.01.2025). Від цих величин залежить розмір податку для ФОП II групи та ФОП I групи відповідно. За даними [opendatabot](#), загальна кількість ФОПів у червні 2026 року була більшою, ніж в аналогічний період минулого року, на 69 938 (у червні 2026 року – 2 141 571).

Фактичні надходження податку на нерухоме майно зменшилися порівняно з червнем 2025 року на 20,5% до 0,6 млрд грн. За 6 місяців 2026 року цього податку надійшло на 8,6% більше, ніж за аналогічний період минулого року. Це зростання пов'язане з підвищенням мінімальної заробітної плати, яка використовується для розрахунку податку для юридичних осіб і станом на 1 січня 2025 року була на 12,7% вищою, ніж роком раніше.

ЗАКОНОДАВЧА ОСНОВА ТА ОСОБЛИВОСТІ СПЛАТИ ПОДАТКІВ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ЧЕРВНІ

- Єдиний податок для ФОП II групи становить 20% від мінімальної заробітної плати – 1 729,4 грн, для ФОП I групи -- 10% від прожиткового мінімуму або 332,8 грн. ФОПи I і II групи сплачують єдиний податок щомісячно до 20 числа, а ФОП III групи сплачують єдиний податок у серпні за I півріччя 2026 року.
- Плата за землю є обов'язковим платежем у складі податку на майно та включає земельний податок, а також орендну плату за земельні ділянки державної і комунальної власності. У червні 2026 року юридичні особи сплатити плату за землю за травень 2026 року.
- Юридичні особи сплачують податок на нерухоме майно авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом.
- Фізичні особи зобов'язані сплачувати податок на нерухоме майно за 2025 рік протягом 60 днів з дня вручення їм податкового повідомлення-рішення, які надсилаються до 01 липня 2026 року.
- У червні підприємці сплачували акцизний податок за травень 2026 року.

Надходження за основними податками до загального фонду місцевих бюджетів за червень 2024–2026 років, млрд грн

Джерело: Мінфін, OpenBudget

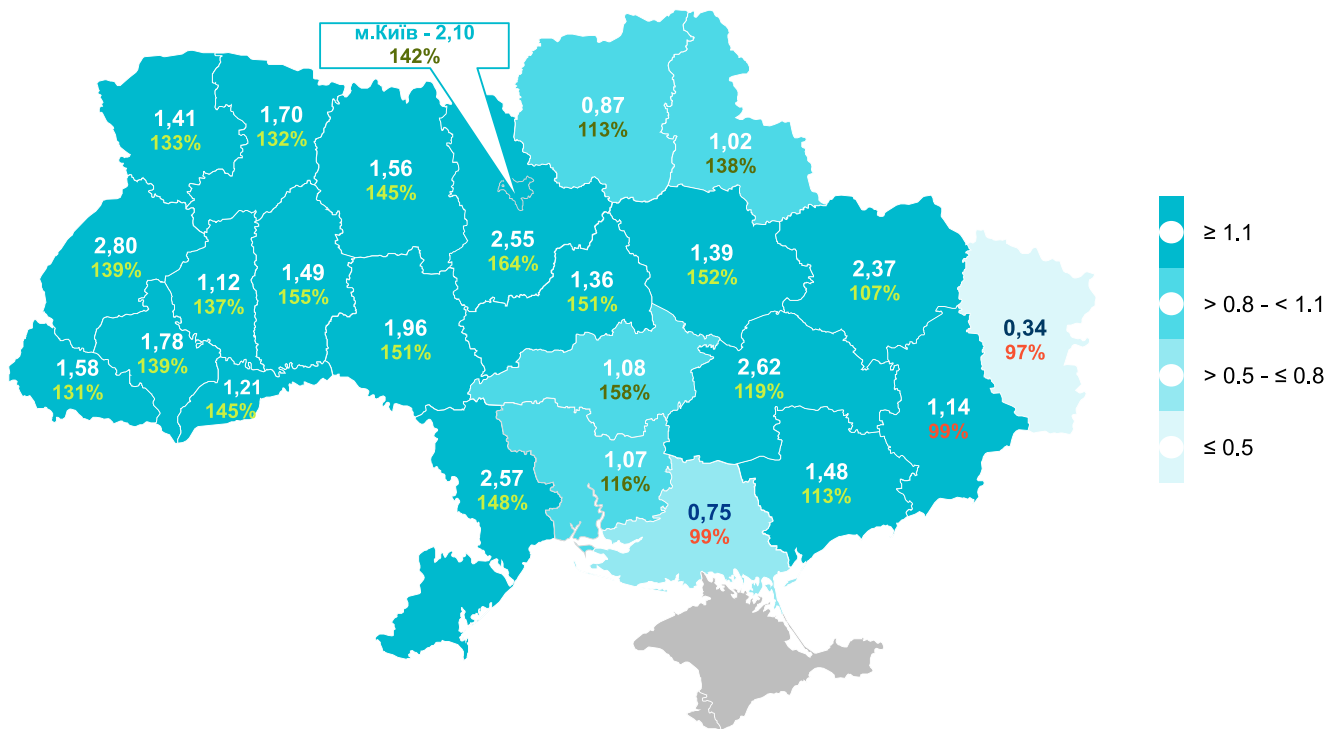
У червні 2026 року Уряд перерахував місцевим бюджетам трансфертів на 35,9% більше, ніж за червень 2025 року, зокрема базової дотації – на 20,5%, освітньої субвенції – на 23,3%. Зростання освітньої субвенції пов'язане з підвищенням заробітної плати педагогам з 1 січня 2026 року на 30%. Додаткової дотації для ОМС, що зазнали негативного впливу повномасштабної збройної агресії РФ, за червень 2026 року надійшло на 43,3% менше,² ніж за червень 2025 року (її отримали 2 обласних бюджети й 113 бюджетів територіальних громад).

Реверсну дотацію в червні 2026 року перераховано з 207 місцевих бюджетів (4 обласних, 73 міських громад, 40 селищних громад, 90 сільських громад) до державного бюджету на суму 1,6 млрд грн, що на 23,9% більше, ніж за травень 2025 року. Базову дотацію в сумі 2,6 млрд грн у червні отримали 999 місцевих бюджетів (18 обласних, 231 міських громад, 316 селищних громад, 434 сільських громад).

² Зменшення цієї дотації пов'язане зі зміною формули, а саме, у 2026 році додали: 1) індексацію в розрахунок ПДФО на зростання мінімальної заробітної плати; 2) податок на прибуток для обласних бюджетів. Відповідно призначення на цю дотацію в державному бюджеті на 16,7% менші, ніж у 2026 році. Детальніше про дотацію ми писали у [Моніторингу громад за квітень 2026](#).

РИСУНОК 3.

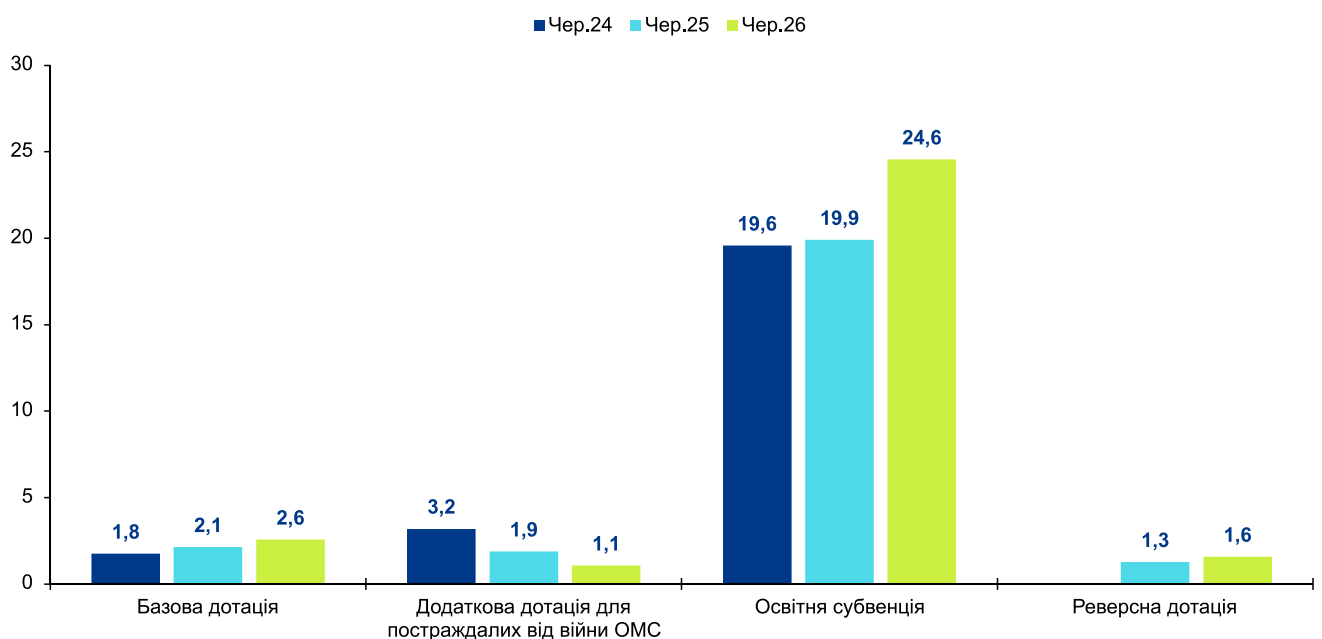
Надходження міжбюджетних трансфертів у червні 2026 (млрд грн) та їхнє зростання до червня 2025, %

Джерело: Мінфін, OpenBudget

РИСУНОК 4.

Надходження основних міжбюджетних трансфертів до місцевих бюджетів та вилучення до державного бюджету за червень 2024-2026 років, млрд грн

Джерело: Мінфін, OpenBudget

БЕЗПЕКОВА СИТУАЦІЯ В ГРОМАДАХ: СТАН І ДИНАМІКА

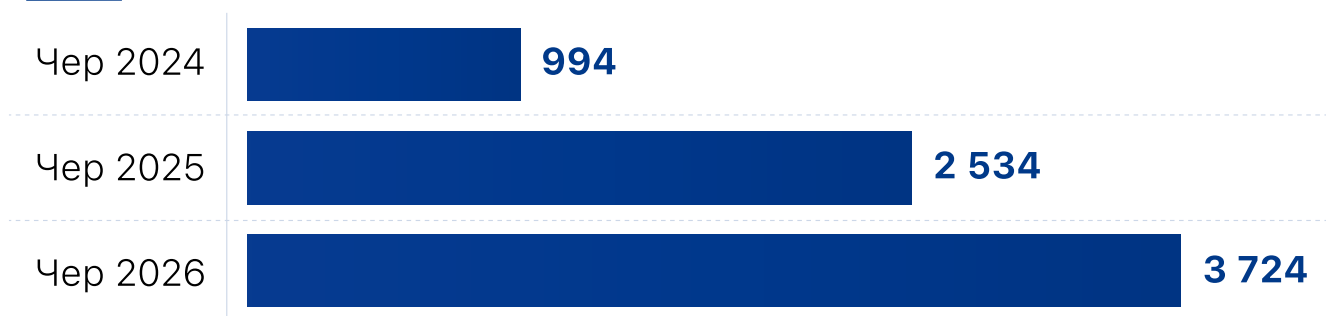
У червні кількість обстрілів надалі зростала, а кількість руйнувань залишалася стабільно високою. У червні було зафіксовано на 16,6% більше обстрілів громад (3724), ніж у травні (3193). Водночас кількість уражень цивільної інфраструктури зменшилася на 5,1% (з 787 до 747). Такий стан речей для ОМС означає роботу в режимі постійної готовності — навіть коли обстріли не завершуються масштабними руйнуваннями, кожен із понад 3 тисяч обстрілів потребує реагування, перевірки, комунікації й готовності служб.

РИСУНОК 5.

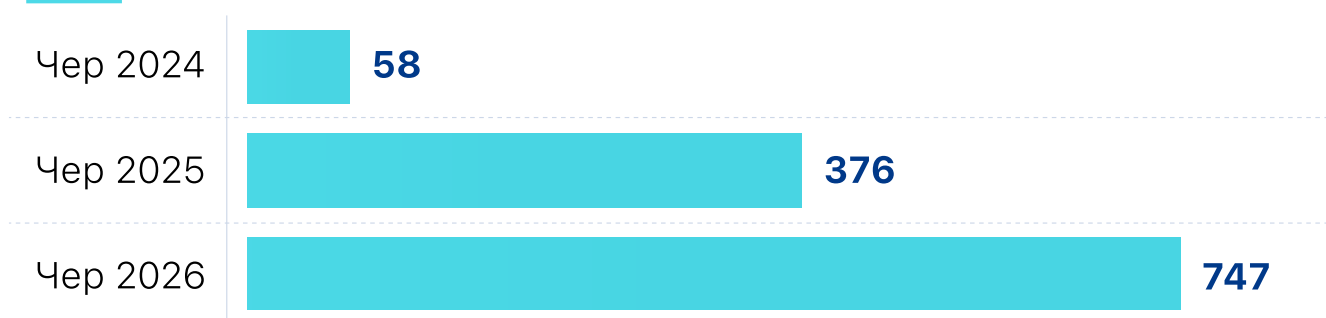
Динаміка обстрілів та уражень цивільної інфраструктури в громадах у червні 2024-2026 років, од.

Обстріли, усього

Ураження цивільної інфраструктури

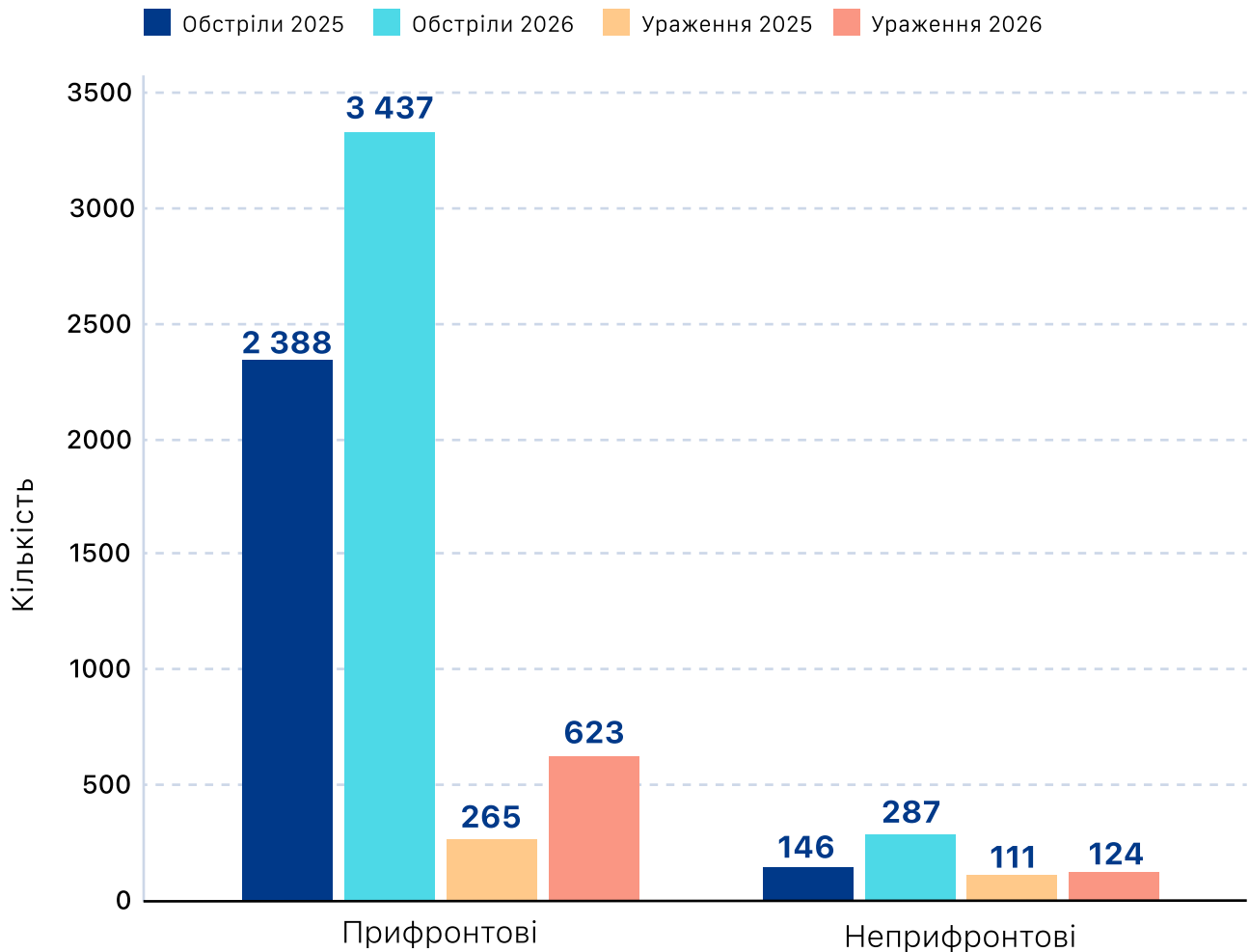
Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

Значне зростання порівняно з попередніми роками показує, наскільки змінилася інтенсивність війни та викликів для громад. Кількість обстрілів за рік виросла на 47% (з 2 534 у червні 2025 року до 3 724 у червні 2026 року), а порівняно з червнем 2024 року — майже у 3,7 раза (з 1 021 до 3 724). Кількість уражень цивільної інфраструктури виросли майже удвічі (з 376 до 747) порівняно з червнем 2025 року і в 12,9 раза (з 58 до 747) порівняно з червнем 2024 року. Таке зростання означає зовсім інший масштаб щоденного навантаження на комунальні служби, органи управління, соціальної підтримки й роботи з мешканцями громад.

Найбільше обстрілів припадає на прифронтові громади — в середньому така громада переживає 17 обстрілів і 3 випадки ураження інфраструктури на місяць. У червні на 193 прифронтові громади припало 3 437 обстрілів, тобто 92,3% усіх атак, і 623 ураження цивільної інфраструктури (83,4% усіх втрат). Порівняно з червнем 2025 року кількість обстрілів у цій групі виросла на 43,9% (з 2 389 до 3 437), а кількість уражень — на 135,1% (з 265 до 623).

РИСУНОК 6.

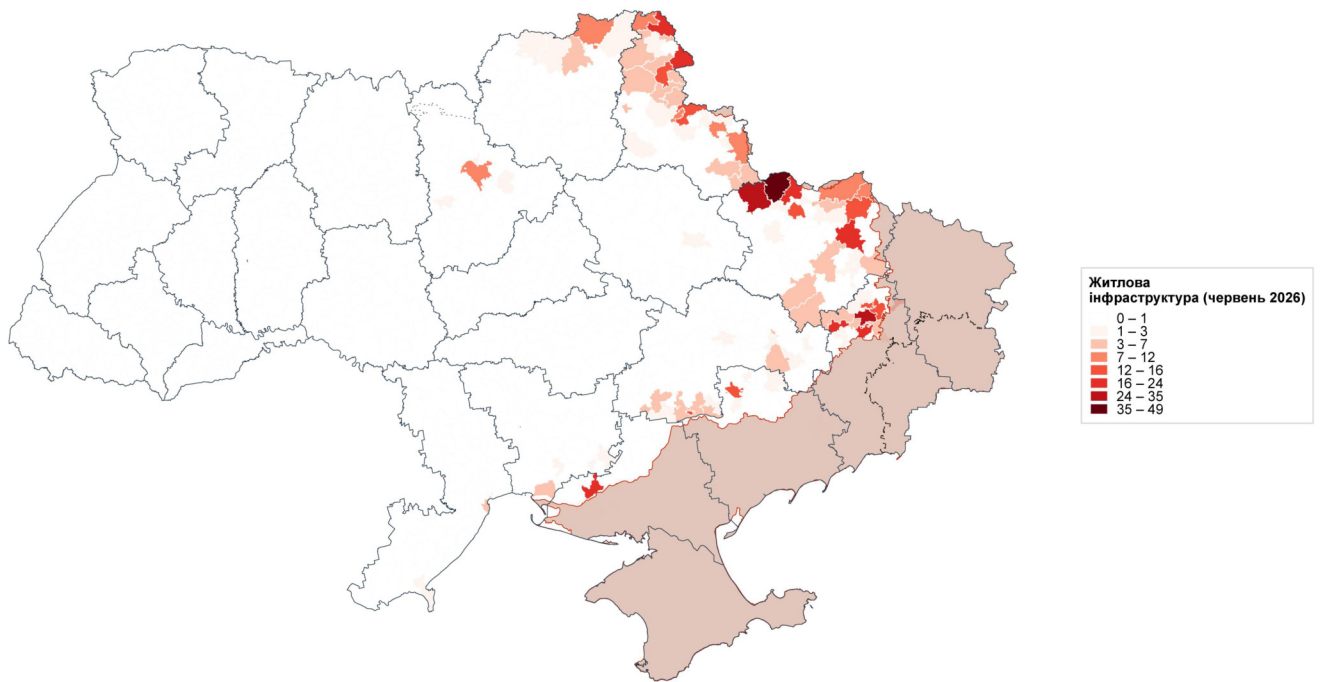
Обстріли та ураження цивільної інфраструктури у прифронтових і неприфронтових громадах, червень 2025 до червня 2026

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

Найінтенсивнішого ураження у червні зазнали ті самі громади, які вже давно живуть у режимі постійної небезпеки. Білозерська громада Херсонської області пережила 219 обстрілів, Херсонська — 190, Бериславська — 158, Семенівська громада Чернігівської області — 132, Преображенська — 129. У цій же групі були Дар'ївська, Станіславська, Милівська, Тягинська та Тернуватська громади. У цих громадах місцева влада фактично працює всередині тривалої кризи, а не між окремими кризовими епізодами.

Ураження житлової інфраструктури у червні 2026 року (інтерактивна мапа)

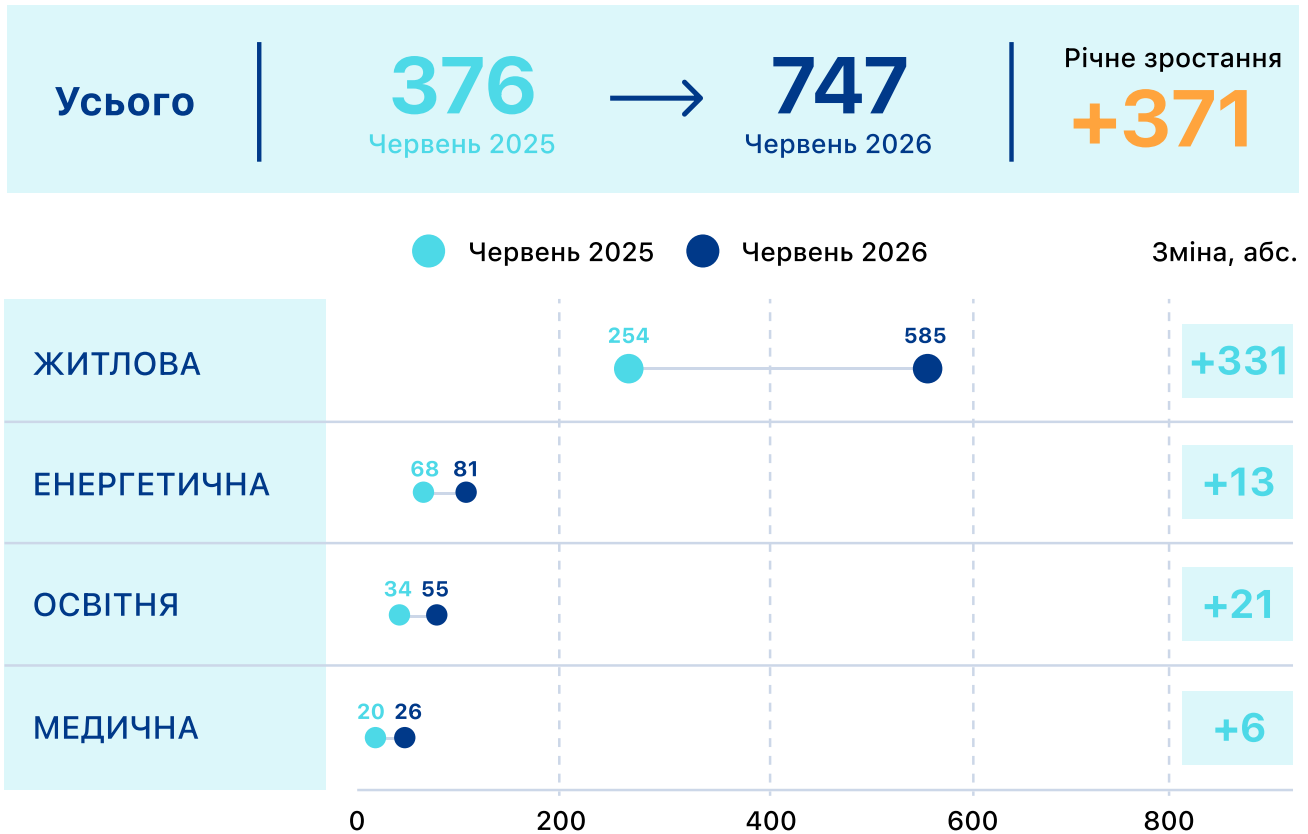
Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

Найбільше війна в громадах знову б'є по житлу. У червні 2026 року на житлову інфраструктуру припало 78,3% уражень цивільної інфраструктури (585 із 747 уражень). Порівняно з червнем 2025 року кількість уражень житла виросла на 130,3%, а відносно травня 2026 року зменшилася на 7,0%. Понад 500 уражень на місяць — справді велика проблема, адже житло залишається головним місцем, де війна безпосередньо входить у життя мешканців. Для громади пошкоджений будинок — це не лише ремонт, а низка управлінських рішень: обстеження, акти, тимчасове закриття вікон і дахів, допомога людям, пояснення процедур і підтримка довіри. Коли кількість ушкоджень зростає щомісяця, це призводить до накопичення проблем. Наприклад, тільки у Києві, за словами мера, станом [на кінець червня](#) ремонт тривав у **270 пошкоджених будинках**.

Ураження енергетики, освіти й медицини були менш численними, але кожне з них може швидко зупиняти або ускладнювати базові послуги. У червні було зафіксовано 81 ураження енергетичної інфраструктури, 55 — освітньої та 26 — медичної. Порівняно з червнем 2025 року кількість уражень об'єктів енергетики виросла на 19,1% (з 68 до 81), освіти — на 61,8% (з 34 до 55), медицини — на 30,0% (з 20 до 26). Тому громадам потрібно думати не лише про кількість пошкоджених об'єктів, а й про швидке відновлення послуг, які можуть "просісти" після одного влучання — світло, вода, навчання, медична допомога чи робота комунальних служб.

РИСУНОК 8.

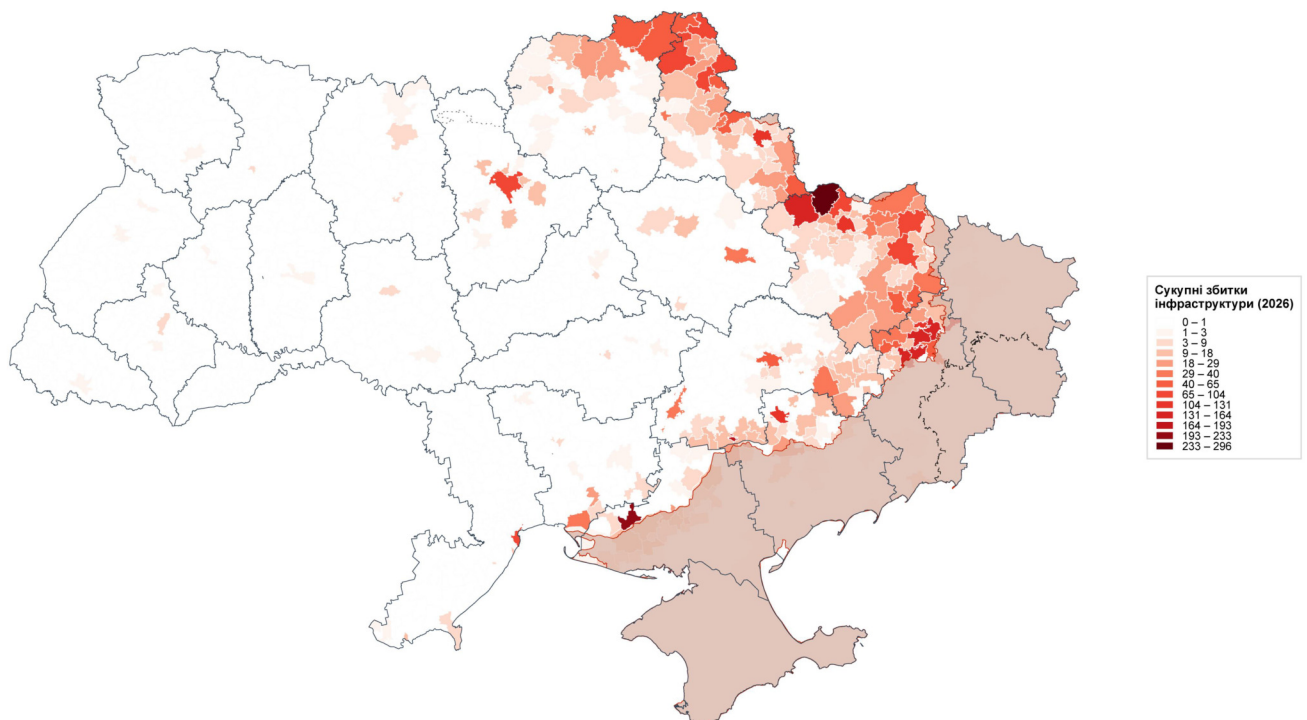
Ураження цивільної інфраструктури у червні 2025-2026 років, одиниць

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

РИСУНОК 9.

Інтенсивність сукупних уражень інфраструктури у 2026 році

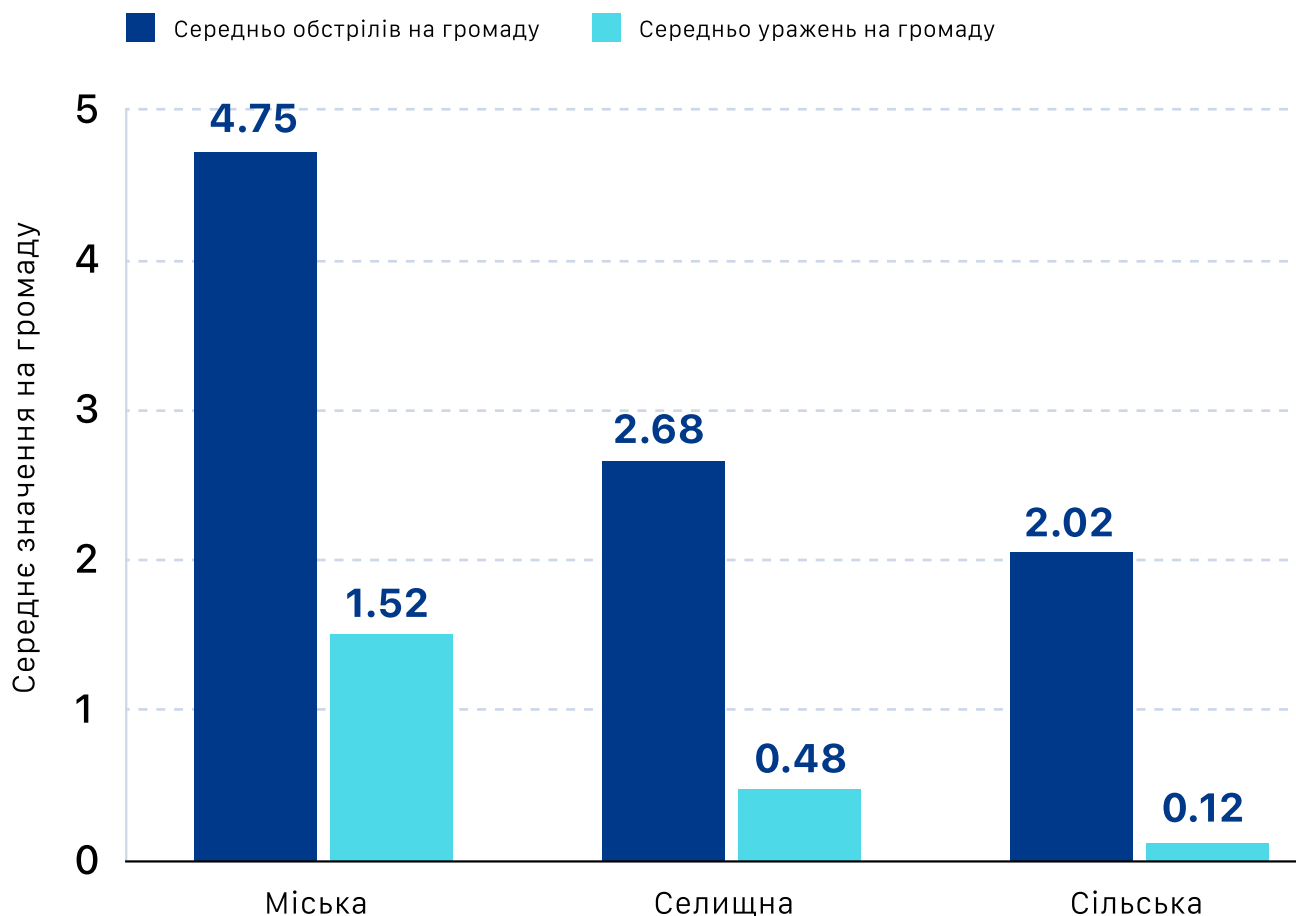

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

Атаки стають частішими майже всюди, але найбільша матеріальна шкода все одно концентрується в містах, де щільніше житло, мережі, школи, лікарні, транспорт і комунальна інфраструктура. У червні на одну міську громаду в середньому припадало 4,75 обстрілу і 1,52 ураження інфраструктури, для селищних громад ці показники були нижчими — 2,68 обстрілу і 0,48 ураження, а для сільських — 2,02 обстрілу і лише 0,12 ураження. Порівняно з травнем середня кількість обстрілів виросла в усіх типах громад: у міських — на 10,7%, у селищних — на 24,1%, у сільських — на 19,5%. Середня кількість уражень знизилася в містах на 10,6%, залишилася майже незмінною в селищних громадах — +6,7% (з 0,45 до 0,48) і трохи виросла в сільських — на 33,3% (з 0,09 до 0,12).

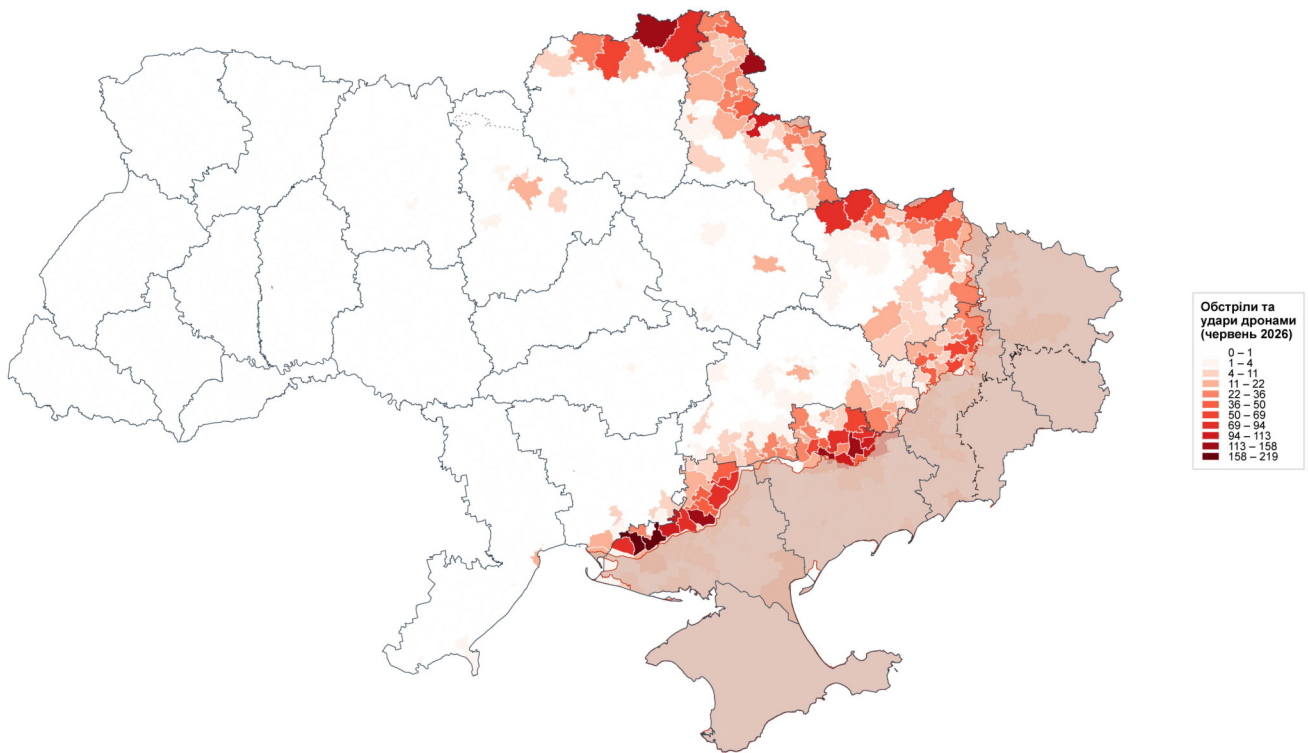
РИСУНОК 10.

Середнє безпекове навантаження на одну громаду за типом, червень 2026 року

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

Ще виразніше у червні проявилася одна з головних тенденцій 2026 року: для громад війна дедалі частіше приходиться не лише з лінії фронту, а з повітря — через дрони, ракети та інші повітряні удари. У червні 2024 року такі удари становили лише 36,7% усіх атак, у червні 2025 року — 71,8%, а в червні 2026 року їхня частка сягнула 83,3%. Це не означає, що артилерійські, мінометні та ракетні обстріли зникли: у червні їх було 621 або 16,7% усіх атак, і для прифронтових громад вони залишаються частиною щоденного тиску. Саме тому безпекова готовність стає актуальною не лише для громад, які живуть під постійними ударами артилерії, а й для тих, де головний сценарій ризику — раптове пошкодження житла, енергетики або комунальної інфраструктури після дронного чи ракетного удару.

Обстріли та удари дронами у червні 2026 року (інтерактивна мапа)

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

Саме через збільшення уражень з повітря неприфронтові громади не можуть сприймати безпекові ризики як віддалену проблему. У червні на 1 082 неприфронтові громади припало 287 обстрілів і 124 ураження цивільної інфраструктури. Порівняно з червнем 2025 року кількість обстрілів виросла на 96,6%, а кількість уражень — на 11,7%. Обстріли концентрується у великих містах і сервісних центрах. У червні росіяни обстріляли Київ 18 разів і вразили 20 об'єктів інфраструктури. Дніпро вони атакували 14 разів із 5 ураженнями, Полтаву — 13 (5 об'єктів уражено), Конотоп — 12 атак і 9 уражень.

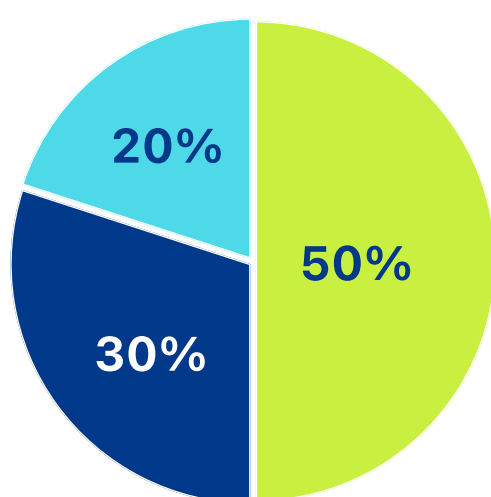
СПІВРОБІТНИЦТВО ГРОМАД

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У червні співробітництво громад стало менш схожим на технічне “передавання послуги” в минулих місяцях і більше – на спосіб спільно розв’язувати проблеми, які одна громада не може вирішити самостійно. У травневих договорах громади переважно передавали функції більш спроможному партнеру або спільно утримували потрібні установи. У червні більша частина договорів стосувалася ремонту приміщень, житла, мобільних адміністративних послуг, комунальних підприємств і розвитку громад. Це не означає повернення до довоєнної логіки “проектів розвитку”. За даними Міністерства розвитку громад та територій, у червні до реєстру додали 10 нових договорів про співробітництво громад, із яких половина стосувалися спільних проєктів.

РИСУНОК 12.

Форма червневих договорів співробітництва громад у 2026 році

5 – спільні проєкти

50% (5)

3 – делегування завдань

30% (3)

2 – спільне фінансування / утримання

20% (2)

Джерело: KSE на основі даних Міністерства громад та територій

Соціальна сфера залишалася одним із ключових напрямів червневого співробітництва, але у червні більшість договорів стосувалися інфраструктури догляду. Тараканівська та Смизька громади Рівненської області домовилися про спільне фінансування Центру надання соціальних послуг Смизької селищної ради. Грунська сільська рада делегувала Боромлянській сільській раді виконання окремих завдань у сфері надання соціальної послуги стаціонарного догляду; Балтська міська рада — Піщанській сільській раді завдання у сфері стаціонарного догляду. Ще один договір передбачав, що Шрамківська сільська рада делегує Новодмитрівській сільській раді окремі завдання у сфері соціальних послуг. У всіх цих випадках співробітництво працює як передача частини соціальної функції тій громаді, яка бере на себе організацію її надання.

У червні особливо помітними стали договори, які пов’язують співробітництво з наслідками війни та потребами переміщених або прифронтових громад. Софіївська громада Дніпропетровської області та Гродівська селищна військова адміністрація Донецької області уклали договір про капітальний ремонт підвального приміщення

будівлі відділення стаціонарного догляду Софіївського центру надання соціальних послуг. Інший показовий випадок — договір між Криворізькою міською радою та Покровською міською радою про будівництво житлової нерухомості у Кривому Розі. У реєстрі не уточнено тип житла або для кого його будують, однак у публічних [повідомленнях Кривого Рогу](#) за цей період згадуються проекти будівництва та реконструкції житла для ВПО. У цих прикладах співпраця — це не просто сусідська допомога, а механізм, через який громади, що перебувають під сильним воєнним тиском, отримують доступ до безпечнішої інфраструктури, житла або соціальних послуг за межами власної території.

Географія червневих договорів була ширшою, ніж у травні, хоча більшість угод залишалися в межах однієї області. Із 10 нових договорів 8 були укладені між громадами однієї області, тоді як 2 мали міжобласний характер (громади Донецької області уклали договори з партнерами в Дніпропетровській області).

Сумська міська рада та Садівська сільська рада уклали договір про організацію виїзного обслуговування при наданні адміністративних послуг. Такий формат важливий для громад, де відстань, обмежена мобільність мешканців або безпекові ризики ускладнюють доступ до адміністративних сервісів. Тут співробітництво працює не як спільне утримання однієї установи, а як спосіб наблизити послугу до мешканця.

Червневі договори також показали, що навіть у воєнний час співробітництво громад не зводиться лише до виживання. Чкаловська селищна військова адміністрація та Зміївська міська рада Харківської області уклали договір про участь у чемпіонаті Харківської області з футболу 2026 року. Великомоствівська, Добротвірська та Рава-Руська громади Львівської області домовилися про спільний проект "Взаємодія задля сталого розвитку Великомоствівської, Добротвірської та Рава-Руської громад". Такі приклади важливі як індикатор нормалізації: громади використовують співробітництво не лише для догляду, адміністративних послуг чи житла, а й для соціальної згуртованості, розвитку та підтримки повсякденного життя.

| МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У червні міжнародне співробітництво громад розвивалося не лише через класичні двосторонні партнерства, а й через складніші формати, де українські громади поєднують внутрішню солідарність із міжнародною підтримкою. У червні Мінрозвитку зареєструвало 6 угод і меморандумів про міжнародне територіальне співробітництво. Серед партнерів були муніципалітети та адміністративні одиниці з Німеччини, Франції, Словенії, Польщі та Болгарії.

Найпомітнішою особливістю червня став тристоронній формат, у якому тилова українська громада, прифронтowa громада і міжнародний партнер формують співпрацю. Це видно на прикладі меморандуму між Ольгопільською громадою Вінницької області, Сіверською громадою Донецької області та польською гміною Масловіце. За [повідомленням Ольгопільської громади](#), угоду оформлено в логіці [національного проєкту "Пліч-о-пліч"](#), тобто як партнерство, що поєднує підтримку прифронтowej громади. Напрями цього меморандуму охоплюють обмін досвідом у сфері місцевого самоврядування, екологічну безпеку, спільну розробку проєктів розвитку, економічну співпрацю, культуру, освіту, спорт і туризм. Тобто це спроба поєднати українську модель солідарності "Пліч-о-пліч" із доступом до польського партнерського досвіду та потенційних спільних проєктів.

Миколаїв уклав партнерську угоду з районом Темпельгоф-Шенеберг міста Берлін. За [повідомленням про підписання угоди](#), це переводить попередню співпрацю на постійну основу. Серед уже наявних результатів згадуються молодіжний футбольний турнір у Берліні, культурний проект студенток миколаївського університету та співпраця у сфері водної інфраструктури. Ця угода охоплює обмін досвідом у сферах освіти, культури, спорту, молодіжної політики та економіки, а також спільні проекти у житлово-комунальному господарстві, охороні здоров'я, культурі та молодіжній політиці.

Червневі угоди показують, що міжнародні партнерства дедалі частіше поєднують традиційні гуманітарні й культурні напрями з темами відновлення та управлінської спроможності. Білогородська громада і французький Бюр-сюр-Іветт зафіксували співпрацю в культурній, соціальній та освітній сферах, а також у підтримці відновлення українських міст, постраждалих від війни. Городенківська громада та словенський муніципалітет Белтінці заклали ще ширшу рамку — від економіки, транспорту, інфраструктури, туризму і культури до соціальних послуг, догляду за літніми людьми, молодіжної участі, готовності до надзвичайних ситуацій та охорони довкілля.

Офіційний реєстр не відображає всієї міжнародної активності громад у реальному часі. Так, у червні були [повідомлення](#) про партнерства, які можуть з'явитися в реєстрі пізніше: Іванківська громада розпочала співпрацю з польською гміною Павонкув у сферах місцевого самоврядування, безпеки, культури, охорони довкілля, інвестицій та спільних проєктів. Крім того, Ужгород уклав [угоду](#) з португальською Майєю, яка охоплює місцеве самоврядування, освіту, культуру, цифрову трансформацію, молодіжну політику, сталий розвиток, професійні обміни, навчальні візити та спільні проєкти за підтримки європейських програм і фондів. Тому червневий тренд можна сформулювати так: громади шукають не просто "міста-побратими", а партнерів, які можуть допомогти з управлінською спроможністю, відновленням і включенням у європейські програми.